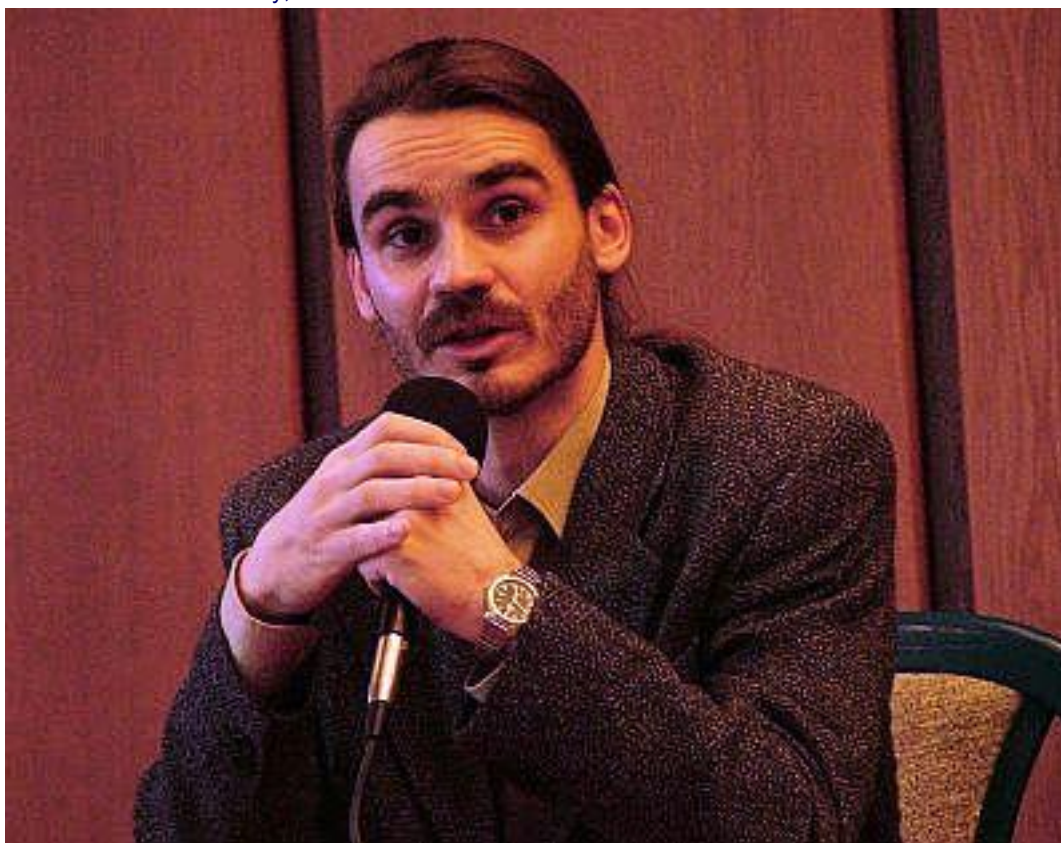

Adiktologie při 1. LF UK uzavřela na pregraduální úrovni systém vzdělávání

Adiktologie při 1. LF UK uzavřela na pregraduální úrovni systém vzdělávání

Centrum adiktologie, odborné pracoviště Psychiatrické kliniky 1. lékařské fakulty a VFN Univerzity Karlovy v Praze, letos poprvé přijalo studenty i do magisterského programu. Fakulta je tak v současnosti jediným pracovištěm, které poskytuje zájemcům o práci adiktologa specializované vysokoškolské vzdělání. Činnost Centra adiktologie nám představil jeho vedoucí doc. PhDr. Michal Miovský, Ph.D.

Jak dlouho a v jaké formě samostatný obor adiktologie při 1. lékařské fakultě UK existuje?

V roce 2005 jsme otevřeli denní bakalářské studium, od roku 2007 máme akreditaci i pro kombinované studium. Současně jsme v témže roce zajistili pro tento obor specializační způsobilost pro práci ve zdravotnictví, to znamená, že absolventi oboru adiktologie jsou zdravotnickými pracovníky a mají plnou erudici pro práci ve zdravotnictví. Letos jsme poprvé otevřeli magisterský program, takže na pregraduální úrovni máme uzavřený systém vzdělávání.

V současnosti je 1. LF UK jedinou fakultou, která tento obor má. Od vedení fakulty jsme dostali zelenou i směrem k vývoji doktorského programu. Zatím vedeme doktorandy pracující na adiktologických tématech v jiných postgraduálních oborech. Samozřejmě ale budeme raději, pokud se tito odborníci budou věnovat vědecké činnosti přímo u nás na našem pracovišti a jeho projektech a v zahraničí budou reprezentovat naši instituci.

Tento obor jsme stavěli na zelené louce, v České republice doposud nic takového, kromě dílčích programů např. v celoživotním vzdělávání některých oborů, neexistovalo. My jsme ale měli pocit, že pro obor adiktologie je nutné vytvořit vlastní curriculum, protože žádný z existujících oborů nenabízel odpovídající záběr pro všechny oblasti, jež jsou relevantní pro práci se závislými.

Před pár lety si lidé mysleli, že adiktologie bude jen doplňkový odbor, a neuměli si představit, že se vyvineme v samostatně stojící obor se silným půdorysem, který unese vlastní vyprofilovaný vědecko-výzkumný směr.

Kolik studentů k vám ročně nastupuje?

I velké školy ve světě mají tento specializovaný obor poměrně komorní. Univerzita ve Virginii třeba nabírá do ročníku okolo 20 studentů. My máme v bakaláři kapacitu 35 studentů prezenčně a 45 kombinovaně. V magistru bude kapacita rovněž 35–45 studentů. Samozřejmě máme nějakou „úmrtnost“ v ročnících, protože náš obor je poměrně obtížný, zvláště jeho medicínský kmen.

Čím konkrétně se na vašem pracovišti zabýváte?

Zprv se zabýváme relativně širokým spektrem témat, jež spojuje téma drogové politiky a metodologie výzkumu obecně. Osobně se věnuji kvalitativním metodám a jejich aplikaci – to například znamená zabývat se možnostmi jak u nemotivované cílové skupiny zjišťovat potřebná data, jak ošetřit, aby se do výzkumu zapojili a my získali vůbec nějaké použitelné údaje pro výzkum např. otevřené drogové scény, chování uživatelů, ale také např. dealerů atd. Druhou oblast tvoří výzkum preventivních intervencí, především jejich účinnosti. Letos jsme například hlavním organizátorem sedmého ročníku celonárodní konference o primární prevenci. Třetí oblast tvoří spíše aplikovaný výzkum např. v oblasti epidemiologie hepatitid mezi injekčními uživateli, nedávno jsme kupříkladu pro magistrát zkoumali na hlavním nádraží ruskojazyčné skupiny imigrantů, kteří se mnozí živí prostitucí, sledovali jsme vzorce chování a užívání návykových látek a promořenost hepatitidou C a HIV.

Centrum adiktologie je rovněž zapojeno do mnoha mezinárodních projektů. Můžete některé z nich zmínit?

Jedním z našich aktuálních projektů je adaptace a ověření metodiky Unplugged, což je preventivní intervence. Na projektu participovalo v první vlně sedm zemí, nyní jedenáct. My intervenci adaptovali pro české prostředí a vyzkoušeli na 50 školách. Hotová je evaluační studie provedená formou kontrolované studie efektivity, v níž jsme srovnávali děti zařazené do tohoto programu primární prevence a ty, co tam zařazené nebyly. V současné době o tom chystáme první skupinu publikačních výstupů.

Ve dnech 8. a 9. listopadu spolupřipřadáme konferenci Primární prevence rizikového chování s tématem „Vzdělávání a profesionalita v primární prevenci“. Zde bychom chtěli představit novou učebnici pro problematiku primární prevence a zároveň představit program pro rodiče, který poběží ve spolupráci se sdružením Sananim. Pro tento program se nám podařilo z Velké Británie získat bezplatně autorská práva, takže finanční náklady byly pouze na adaptaci na české prostředí. Tento projekt je myslím dobrým příkladem toho, kde je potenciál spolupráce univerzity a nestátních organizací. V dalším velkém projektu jsme reagovali na priority MŠMT pro rozvojovou spolupráci směrem ke Gruzii. V Tbilisi máme dlouhodobé partnery, s nimiž spolupracujeme. Jeden z kolegů dokonce u nás studuje v PGS programu. Zatím proběhla letní škola ušitá na míru skupině Gruzínců-profesionálů z oboru. Při tom jsme vytipovali klíčové pracovníky, kteří by v budoucnu mohli v Gruzii dále obor rozvíjet a např. tam založit podobný studijní program a začít rozvíjet intervence v této oblasti. Plánovali jsme i spolupráci v oblasti výzkumu, neboť tato lokalita není pro nás nezajímavá. Z této oblasti do Evropy přichází velké vlny imigrantů a je možné dobře zkoumat např. některá infekční onemocnění a jejich hrozby právě pro náš kontinent.

Na svých webových stránkách nabízíte poradenství pro studenty a zaměstnance. Co všechno jim můžete nabídnout?

Poradenské centrum pro studenty a zaměstnance bylo spuštěno v loňském roce, financováno bylo z rozvojových programů pro vysoké školy. Naše poradna umožňuje anonymní i neanonymní kontakt. Klienti mohou využít internetovou poradnu, současně funguje poradna face to face. Jsme připraveni poradit jim s problémy týkajícími se všech druhů návykových látek, pokud se objeví problém závažnějšího rázu, tak máme k dispozici servis dalších pracovišť, jako jsou léčebné programy u Apolináře či v Červeném Dvoře. V současné době řešíme, co bude s poradnou dál, neboť finanční podpora již skončila.

Zatím zmiňujete převážně primární prevenci pro děti či pomoc pro rodiče. Podniká se také něco nového v pomoci dospělým, kteří spadli do některé závislosti, či jejich blízkým?

Toto je stále ještě u nás na pracovišti v plenkách. Jedním z velkých úkolů pro tuto oblast našeho oboru je také destigmatizace. Třeba v anketě Koho nechcete mít za souseda „zvířil“ ti tzv. feťáci. Kdokoli jiný je přijatelnější. Přitom vůči alkoholu je pro změnu česká společnost zároveň velmi tolerantní, ačkoli největší část problémů je spojena právě s ním. Že je soused opilec a pravidelně mlátí manželku, to se považuje víceméně za normální. Hlavně aby to nebyl „feťák“. Musíme tedy začít vysvětlovat, že rozdíl mezi uživatelem na ulici a někým, kdo zobe prášky nebo tajně popíjí doma, je převážně ten, že ten na ulici vypadá alternativně a chová se alternativněji o trochu více než předchozí závislí. Zároveň bychom chtěli, aby se vědělo, že je normální se v případě problémů chodit léčit a je zbytečné ničit sebe a své rodiny. V Americe je normální říct: „Jsem závislý na alkoholu a chodím se léčit.“ Adiktologové jsou zde bráni jako odborníci přes závislosti, kteří mají své ordinace a úspěšně se užívají.

(Lucie Kettnerová)